

INFORMATOR

o XXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej

**rok szkolny
2007/2008**

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne

INFORMATOR

o XXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej

rok szkolny
2007/2008

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne

Warszawa 2007

Redakcja
Artur Pollok i Grzegorz Wałęga

Projekt okładki i strony tytułowej
Miroslaw Krzyszkowski

Korekta
Zespół

© Copyright by Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2007

ISBN 978-83-88700-17-0

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
ul. Nowy Świat 49
00-042 Warszawa

Skład, łamanie, druk i oprawa
TECHNET Sp. z o.o.
ul. Biskupińska 3A
30-732 Kraków

Wydanie I
Nakład 3.780+20 egz.
Objętość 2,0 ark. wyd.

SPIS TREŚCI

List do dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych	5
Informacje o XXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej	7
Kalendarium XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	9
Nagrody	10
Sponsorzy i organizacje wspierające XX Olimpiadę Wiedzy Ekonomicznej	11
Karta zgłoszenia udziału w XXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej	12
Informacje o organizatorach – dane teleadresowe	13
Skład Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (kadencja 2007–2012)	17
Regulamin Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	20
Regulamin Konkursu o nagrodę specjalną	25
Program Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej „Teoria i praktyka gospodarowania”	26
Literatura i źródła wiedzy zalecane w przygotowaniach do XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	30
Wskazówki metodyczne dla nauczycieli sprawujących opiekę nad uczestnikami Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	32
Pytania z trzech ostatnich edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	35
Podsumowanie XX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	45

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Dyrektorzy
szkół ponadgimnazjalnych

Szanowni Państwo,

Dwadzieścia lat Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej pozwala stwierdzić, że kolejne jej edycje cieszą się nie tylko szerokim zainteresowaniem, przyciągając tysiące uczniów, lecz także w wyraźny sposób przyczyniają się do rozpowszechniania wiedzy o współczesnej gospodarce.

W bieżącym roku Olimpiada rozpoczyna trzecią dekadę swojego istnienia. Czerpiąc najlepsze wzorce ze swojej długiej tradycji, musi jednak ewoluować, tak aby sprostać wyzwaniom dzisiejszych czasów i pozostać atrakcyjną dla młodzieży. Wyrażamy nadzieję, że wprowadzane modyfikacje spotkają się z życzliwym przyjęciem ze strony uczestników Olimpiady i ich opiekunów.

W lipcu br. Zarząd Krajowy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego powołał nowy Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, powierzając mu zadanie organizacji Olimpiady w latach 2007–2012. Prezentacja składu Komitetu Głównego została zamieszczona w niniejszym informatorze.

W roku szkolnym 2007/2008 hasłem przewodnim XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest „Gospodarstwo domowe – wymiar społeczno-ekonomiczny”.

Komitet Główny zwraca się z prośbą o pomoc w przeprowadzeniu XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, a zwłaszcza o:

- rozpowszechnienie przez nauczycieli wśród uczniów informacji o Olimpiadzie (w tym celu prosimy wykorzystać treść niniejszego informatora oraz załączony plakat popularyzujący Olimpiadę);
- zorganizowanie Komisji Szkolnej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej oraz powiadomienie Komitetu Okręgowego o przystąpieniu do Olimpiady;
- stworzenie uczniom biorącym udział w Olimpiadzie możliwości wysłuchania wykładów związanych z jej tematyką oraz przestudiowania odpowiedniej literatury i materiałów;
- nadzorowanie prac przygotowawczych i przebiegu Olimpiady w szkole we współdziałaniu z Komitetem Okręgowym.

Wzór formularza zgłoszenia udziału w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej, kalendarium XXI Olimpiady oraz dane teleadresowe Komitetów Okręgowych wraz z ich właściwością miejscową są zamieszczone w niniejszym informatorze oraz na stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, znajdującej się pod adresem www.pte.pl, do odwiedzania której serdecznie zapraszamy. Na stronie tej będzie można również znaleźć m.in. liczne materiały i wskazówki dotyczące źródeł wiedzy w przygotowaniach do zawodów Olimpiady, krótką jej historię oraz prezentację laureatów i ich karier zawodowych.

W wypadku jakichkolwiek pytań odnośnie organizacji i przebiegu Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej prosimy o kontakt z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym.

Pragniemy podkreślić, że pomyślna realizacja tak wielkiego przedsięwzięcia, jakim jest Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, nie byłaby możliwa bez pracy dyrektorów szkół oraz nauczycieli, którzy z zaangażowaniem przygotowują młodzież do Olimpiady i są głównymi organizatorami zawodów szkolnych. Za ten ogromny wkład pracy Komitet Główny składa wyrazy serdecznego podziękowania i uznania.

Wszystkim uczestnikom Olimpiady życzymy wielu sukcesów w jej XXI edycji.

prof. dr hab. Stanisław Owsiak
przewodniczący Komitetu Głównego
Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Warszawa, sierpień 2007 r.

INFORMACJE O XXI OLIMPIADZIE WIEDZY EKONOMICZNEJ

W roku szkolnym 2007/2008 zostanie przeprowadzona XXI Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej. Hasło przewodnie bieżącej edycji to „Gospodarstwo domowe – wymiar społeczno-ekonomiczny”.

Gospodarstwa domowe są podstawowym uczestnikiem rynku. To ich decyzje ekonomiczne warunkują przebieg wszelkich procesów realnych w gospodarce; z jednej strony są bowiem dostarczycielami usług czynników wytwórczych dla przedsiębiorstw, z drugiej zaś – nabywcami dóbr i usług konsumpcyjnych. W ten sposób gospodarstwa domowe określają wielkość i strukturę produkcji w skali makroekonomicznej. Praca ludzka i wiedza, którą uosabiają ludzie – członkowie gospodarstw domowych, stanowi podstawowy czynnik procesów wzrostowych i rozwojowych każdej gospodarki.

Mając na względzie powyższe Komitet Główny zamierza wyeksponować w pytaniach XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej zagadnienia dotyczące:

- roli i funkcji gospodarstw domowych w życiu społeczno-gospodarczym,
- relacji oraz wzajemnych interakcji zachodzących pomiędzy gospodarstwami domowymi a pozostałymi uczestnikami rynku, tj. przedsiębiorstwami i państwem,
- analizy teoretycznych i praktycznych podstaw racjonalnego gospodarowania budżetem gospodarstwa domowego oraz jego majątkiem,
- przemian wzorców konsumpcji i oszczędzania gospodarstw domowych wynikających z procesów transformacji polskiej gospodarki,
- zróżnicowania społeczno-ekonomicznego polskich gospodarstw domowych na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej.

Przyjęta formuła Olimpiady ma na celu zarówno sprawdzenie zdobytej wiedzy ekonomicznej, jak i sprzyjanie rozwojowi samodzielnego myślenia.

Pytania o charakterze ogólnym (przekrojowym) w części pisemnej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej będą koncentrować się wokół problematyki związanej z hasłem jej XXI edycji, przy jednoczesnym uwzględnieniu głównych części programu Olimpiady pt. „Teoria i praktyka gospodarowania”, a mianowicie:

- teoretyczne podstawy wiedzy ekonomicznej,
- mechanizm funkcjonowania i rozwoju gospodarki,
- podmioty systemu społeczno-gospodarczego,
- podstawy analizy zjawisk i procesów gospodarczych.

Pytania testowe będą odzwierciedlać całą problematykę zawartą w programie Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej pt. „Teoria i praktyka gospodarowania”, z uwzględnieniem zagadnień przedstawionych w literaturze zalecanej w przygotowaniach do Olimpiady.

Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej ma charakter III stopniowych zawodów, przy czym zawody I i II stopnia (szkolne i okręgowe) będą oparte na egzaminie pisemnym, natomiast zawody III stopnia (centralne) zarówno na egzaminie pisemnym, jak i ustnym. Szczegółową strukturę pytań oraz punktacji odpowiedzi w zawodach poszczególnych stopni Olimpiady przedstawia poniższa tabela.

Zawody	Rodzaje pytań	Liczba punktów	
I stopnia (szkolne)	– pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym), wybierane spośród 2, nawiązujące do hasła OWE, ale uwzględniające wymiar regionalny/lokalny	20 pkt.	
	– zadanie z podstaw mikro- lub makroekonomii	10 pkt.	
	– 35 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 2 pkt. każde)	70 pkt.	
	Razem	100 pkt.	
II stopnia (okręgowe)	– pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym) nawiązujące do hasła OWE	20 pkt.	
	– pytanie sprawdzające rozumienie tekstu lub artykułu podanego na zawodach (lub kilku artykułów), tematycznie powiązane z hasłem OWE	10 pkt.	
	– zadanie sprawdzające umiejętność korzystania z danych statystycznych	10 pkt.	
	– 30 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 2 pkt. każde)	60 pkt.	
	Razem	100 pkt.	
III stopnia (centralne)	egzamin pisemny	– pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym) nawiązujące do hasła OWE	20 pkt.
		– pytanie, wybierane spośród 2–3, uwzględniające preferencje sponsora	10 pkt.
		– zadanie analityczne sprawdzające umiejętność interpretacji zjawisk i tendencji obserwowanych w gospodarce	10 pkt.
		– 30 pytań testowych wielokrotnego wyboru (maksymalnie po 2 pkt. każde, punktowanych według zasady: 0–1–2 pkt.)	60 pkt.
		Razem	100 pkt.
	egzamin ustny*	W ramach części ustnej zawodów uczestnicy zakwalifikowani do tych egzaminów:	
		– odpowiadają na jedno dwuczłonowe pytanie (teoretyczno-praktyczne)	20 pkt.
		– prezentują wskazany przez jury jeden z 3 wcześniej zadanych tematów (tematy te zostają podane uczestnikom zawodów centralnych przed ich rozpoczęciem)	12 pkt.
		Razem	32 pkt.
	Razem egzamin pisemny i ustny		132 pkt.

* Do części ustnej egzaminu przystępują tylko ci uczestnicy zawodów III stopnia (centralnych), którzy z egzaminu pisemnego uzyskali minimum kwalifikacyjne ustalone przez jury. Każdy uczestnik podczas części ustnej egzaminu odpowiada na pytania zawarte w wylosowanym przez siebie zestawie pytań. Ocena odpowiedzi z części ustnej egzaminu jest ustalana jako średnia arytmetyczna liczby punktów przyznanych przez poszczególnych członków jury.

KALENDARIUM XXI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

do 30 września 2007 r.	powiadomienie przez szkoły właściwego Komitetu Okręgowego o przystąpieniu do Olimpiady i podanie liczby uczestników zawodów I stopnia (szkolnych)
5 listopada 2007 r.	zawody I stopnia (szkolne) – rozpoczęcie zawodów o godz. 9⁰⁰
do 12 listopada 2007 r.	przekazanie przez szkoły do Komitetu Okręgowego najlepszych prac z zawodów I stopnia (szkolnych)
do 30 listopada 2007 r.	przekazanie uczestnikom Olimpiady przez Komitety Okręgowe zawiadomień o zakwalifikowaniu do zawodów II stopnia (okręgowych)
5 stycznia 2008 r.	zawody II stopnia (okręgowe) – rozpoczęcie zawodów o godz. 11⁰⁰
do 21 stycznia 2008 r.	przekazanie przez Komitety Okręgowe do Komitetu Głównego prac z zawodów II stopnia (okręgowych), które uzyskały co najmniej minimum punktów ustalone przez Komitet Główny
do 8 lutego 2008 r.	przekazanie uczestnikom Olimpiady przez Komitet Główny zawiadomień o zakwalifikowaniu do zawodów III stopnia (centralnych) wraz z informacjami dotyczącymi przebiegu tych zawodów
8 i 9 marca 2008 r.	zawody III stopnia (centralne)
9 marca 2008 r.	ogłoszenie listy laureatów Olimpiady
do 15 czerwca 2008 r.	uroczyste spotkanie z laureatami Olimpiady, ich nauczycielami, dyrektorami szkół oraz sponsorami – wręczenie dyplomów, zaświadczeń i nagród

NAGRODY

Laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej są przyjmowani na wiele wyższych uczelni z pominięciem postępowania rekrutacyjnego. Część uczelni stosuje również preferencje dla finalistów Olimpiady. Szczegółowe uprawnienia laureatów i finalistów ubiegających się o przyjęcie na studia wyższe wynikają z uchwał senatów poszczególnych uczelni.

Na podstawie § 112 ust. 1 rozporządzenia ministra edukacji narodowej z 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. z 2007 r., nr 83, poz. 562) oraz komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, laureaci i finaliści Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej są zwolnieni z etapu pisemnego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik ekonomista. Zwolnienie z egzaminu zawodowego jest równoznaczne z uzyskaniem najwyższego wyniku.

Dodatkowo laureaci, ich nauczyciele oraz szkoły, które uzyskały najlepsze wyniki w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej otrzymują corocznie atrakcyjne nagrody ufundowane przez sponsorów Olimpiady. Wśród nagród dla laureatów znajdują się m.in.: nagrody pieniężne, stypendia naukowe, wyjazdy zagraniczne oraz szereg nagród rzeczowych. System nagród sprzyjać ma dalszemu rozwojowi młodych talentów, do czego Komitet Główny i Rada Sponsorów przywiązują wielką wagę.

Ponadto, w ramach zawodów III stopnia przeprowadzany jest dodatkowy konkurs o nagrodę specjalną przyznawaną przez Kapitułę pod przewodnictwem prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Nagroda ta przyznawana jest głównie za prezentację zdolności praktycznego wykorzystania wiedzy ekonomicznej. Tematyka tego konkursu określana jest corocznie przez sponsora nagrody specjalnej. W dwóch ostatnich edycjach Olimpiady sponsorem nagrody specjalnej była Polska Izba Ubezpieczeń, a tematyka konkursu dotyczyła ryzyka i ubezpieczeń gospodarczych.

SPONSORZY I ORGANIZACJE WSPIERAJĄCE XX OLIMPIADĘ WIEDZY EKONOMICZNEJ

- Premier Rzeczypospolitej Polskiej
- Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
- Agencja Rozwoju Przemysłu SA
- Bank BPH SA
- Cadbury Wedel Sp. z o.o.
- Dwutygodnik „Nowe Życie Gospodarcze”
- Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga
- Fundacja Banku Rozwoju Eksportu
- Fundacja „Blżej Europy”
- Fundacja Edukacji Rynku Kapitałowego
- Komisja Nadzoru Finansowego
- Mennica Polska SA
- METRO AG Polska
- PKO Bank Polski SA
- Polska Izba Ubezpieczeń
- Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
- Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne SA
- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
- Wydawnictwo Naukowe PWN SA
- Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego w Warszawie

_____ , dn. _____ 2007 r.

_____
pieczęć szkoły

Komitet Okręgowy
Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

w _____

KARTA ZGŁOSZENIA UDZIAŁU W XXI OLIMPIADZIE WIEDZY EKONOMICZNEJ

Dane szkoły	
nazwa	
adres	
telefon	
faks	
e-mail	

Osoba odpowiedzialna za organizację zawodów szkolnych OWE		
imię i nazwisko	telefon	e-mail

1. Do udziału w XXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej zgłosiło się _____ uczniów, w tym z liceum ogólnokształcącego _____ (dotyczy zespołów szkół).
2. Skład Komisji Szkolnej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest następujący*:

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja
1		
2		
3		
4		
5		

_____
przewodniczący Komisji Szkolnej OWE

_____
dyrektor szkoły

* Zgodnie z regulaminem Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (rozdz. IV, pkt 1, ppkt a) Komisja Szkolna powinna liczyć od 3 do 5 osób, a wśród nich powinni być: przedstawiciel dyrekcji szkoły, nauczyciele przedmiotów ekonomicznych lub pokrewnych oraz przedstawiciel samorządu uczniowskiego.

INFORMACJE O ORGANIZATORACH – DANE TELEADRESOWE

Komitet Główny OWE

ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa
tel.: 0-22 551-54-18, 551-54-23, fax: 0-22 551-54-44
e-mail: owe@pte.pl
przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Owskiak
sekretarz naukowy: mgr Grzegorz Wałęga
tel.: 605-88-28-78; e-mail: walega@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Białymstoku

Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku
ul. Choroszczańska 31, 15-732 Białystok
właściwość miejscowa: województwo podlaskie
przewodniczący: prof. dr hab. Ryszard Horodeński
sekretarz: dr Jolanta Sienkiewicz
tel./fax: 0-85 652-09-25
e-mail: jolanta.sienkiewicz@wse.edu.pl

Komitet Okręgowy OWE w Bydgoszczy

ul. Długa 34, 85-034 Bydgoszcz
właściwość miejscowa: województwo kujawsko-pomorskie
przewodniczący: prof. dr hab. Jerzy Kozłowski
sekretarz: Elżbieta Paner
tel.: 0-52 322-65-52, fax: 0-52 322-67-81
e-mail: sekretariat@pte.bydgoszcz.pl

Komitet Okręgowy OWE w Częstochowie

ul. Kilińskiego 32/34, 42-200 Częstochowa
właściwość miejscowa: część województwa śląskiego – powiaty: grodzki
Częstochowa, częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, zawierciański
przewodniczący: mgr Eugeniusz Głód
sekretarz: mgr Krystyna Borkowska
tel.: 0-34 324-97-33, 0-34 324-26-30
e-mail: opteczwa@onet.pl

Komitet Okręgowy OWE w Gdańsku

ul. Długi Targ 46/47, 80-830 Gdańsk
właściwość miejscowa: województwo pomorskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Krystyna Wojewódzka-Król
sekretarz: mgr Elżbieta Kutnik
tel.: 0-58 301-99-71, 0-58 301-52-46, tel./fax: 0-58 301-54-61
e-mail: e.kutnik@gdansk.pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Katowicach

ul. Misjonarzy Oblatów 27, 40-129 Katowice
właściwość miejscowa: województwo śląskie oprócz powiatów: grodzkiego
Częstochowa, częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego, myszkowskiego,
zawierciańskiego
przewodnicząca: prof. dr hab. Gabriela Łukasik
sekretarz: dr Alojzy Czech
tel.: 0-32 259-88-78, 0-32 259-62-79 tel./fax: 0-32 258-54-82
e-mail: aczech@ae.katowice.pl

Komitet Okręgowy OWE w Kielcach

Akademia Świętokrzyska, Wydział Zarządzania i Administracji
ul. Świętokrzyska 21, 25-406 Kielce
właściwość miejscowa: województwo świętokrzyskie
przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Szplit
sekretarz: mgr Leszek Papaj
tel.: 0-41 349-65-28
e-mail: rol05@kielce.uw.gov.pl

Komitet Okręgowy OWE w Krakowie

ul. Lubelska 21, 30-003 Kraków
właściwość miejscowa: województwo małopolskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Aleksandra Lityńska
sekretarz: dr Czesława Pilarska
tel.: 0-12 634-32-59, tel./fax: 0-12 634-03-81
e-mail: pilarskc@ae.krakow.pl

Komitet Okręgowy OWE w Lublinie

ul. Ułanów 25/45, 20-554 Lublin
właściwość miejscowa: województwo lubelskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek
sekretarz: mgr Marzena Strug
tel./fax: 0-81 532-84-14
e-mail: pte@lublin.net.pl

Komitet Okręgowy OWE w Łodzi

ul. Wólczańska 51, 90-608 Łódź
właściwość miejscowa: województwo łódzkie
przewodnicząca: dr Małgorzata Burchard-Dziubińska
sekretarz: Grażyna Zerfass
tel.: 0-42 632-21-15, tel./fax: 0-42 632-28-19, 0-42 632-28-17
e-mail: gz_pte@vp.pl

Komitet Okręgowy OWE w Olsztynie

ul. 1 Maja 13, 10-117 Olsztyn
właściwość miejscowa: województwo warmińsko-mazurskie
przewodniczący: dr Stefan Strumillo
sekretarz: mgr Eleonora Szczęсна
tel.: 0-89 527-58-25, tel./fax: 0-89 527-24-49
e-mail: pte@pteolsztyn.edu.pl

Komitet Okręgowy OWE w Opolu

ul. Piastowska 17, 45-082 Opole
właściwość miejscowa: województwo opolskie
przewodniczący: prof. dr hab. Zbigniew Mikołajewicz
sekretarz: mgr Elżbieta Ładwik
tel.: 0-77 453-63-74, tel./fax: 0-77 453-60-09
e-mail: pte@pte.com.pl

Komitet Okręgowy OWE w Poznaniu

ul. Klasztorna 24/25, 61-777 Poznań
właściwość miejscowa: województwo wielkopolskie
przewodniczący: prof. dr hab. Kazimierz Dobrzański
sekretarz: mgr Danuta Jakusik-Jąder
tel.: 0-61 852-86-91, tel./fax: 0-61 851-90-58
e-mail: danuta.jakusik@pte.poznan.pl

Komitet Okręgowy OWE w Rzeszowie

ul. Hetmańska 15, 35-045 Rzeszów
właściwość miejscowa: województwo podkarpackie
przewodnicząca: dr Krystyna Sieniawska
sekretarz: Danuta Szukała
tel.: 0-17 853-36-49, tel./fax: 0-17 853-38-15
e-mail: pterzeszow@poczta.onet.pl

Komitet Okręgowy OWE w Szczecinie

pl. J. Kilińskiego 3, 71-414 Szczecin
właściwość miejscowa: województwo zachodnio-pomorskie
przewodniczący: prof. dr hab. Adam Szewczuk
sekretarz: dr Jadwiga Jefimowicz
tel.: 0-91 455-34-55, tel./fax: 0-91 455-34-71
e-mail: j.jefimowicz@wp.pl

Komitet Okręgowy OWE w Warszawie

ul. Rakowiecka 41 lok. 28, 02-521 Warszawa
właściwość miejscowa: województwo mazowieckie
przewodniczący: prof. dr hab. Czesław Skowronek
sekretarz: mgr Hanna Weszczak
tel.: 0-22 848-60-56, fax: 0-22 848-61-90
e-mail: olimpiada@pteprofit.pl

Komitet Okręgowy OWE we Wrocławiu

ul. Łaciarska 28, 50-146 Wrocław
właściwość miejscowa: województwo dolnośląskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Elżbieta Kundera
sekretarz: mgr Urszula Kosowska
tel./fax: 0-71 343-63-18, 0-71 344-20-44
e-mail: pte-wroclaw@tlen.pl

Komitet Okręgowy OWE w Zielonej Górze

ul. Żeromskiego 3, 65-066 Zielona Góra
właściwość miejscowa: województwo lubuskie
przewodniczący: dr inż. Paweł Kuźdowicz
sekretarz: Beata Rydzio
tel.: 0-68 327-04-19, 0-68 320-25-89
e-mail: pte@zg.pl

SKŁAD KOMITETU GŁÓWNEGO OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ (KADENCJA 2007–2012)

- **prof. dr hab. Stanisław Owsiak**
kierownik Katedry Finansów na Wydziale Finansów Akademii Ekonomicznej w Krakowie, doktor honoris causa Uniwersytetu Szczecińskiego, członek Polskiej Akademii Nauk, członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów w Warszawie, członek Rady Polityki Pieniężnej – **przewodniczący Komitetu Głównego**
- **prof. dr hab. Waldemar Grzywacz**
profesor w Katedrze Ekonomii Porównawczej na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego, doktor honoris causa Uniwersytetu Szczecińskiego, członek Prezydium Zarządu Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, honorowy prezes Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Szczecinie – **wiceprzewodniczący Komitetu Głównego**
- **dr inż. Andrzej Muszyński**
adiunkt w Wyższej Szkole Zarządzania i Prawa im. H. Chodkowskiej w Warszawie, biegły sądowy Sądu Okręgowego w Warszawie – **wiceprzewodniczący Komitetu Głównego**
- **dr Artur Pollok**
adiunkt w Katedrze Mikroekonomii na Wydziale Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Akademii Ekonomicznej w Krakowie, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, prezes Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie, zwycięzca IV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej – **wiceprzewodniczący Komitetu Głównego**
- **mgr Grzegorz Wałęga**
asystent w Katedrze Mikroekonomii na Wydziale Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Akademii Ekonomicznej w Krakowie, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie, laureat XI i XII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej – **sekretarz naukowy Komitetu Głównego**
- **prof. dr hab. Barbara Błaszczyk**
profesor w Instytucie Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, wiceprzewodnicząca Rady Fundacji Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie

- **dr Małgorzata Burchard-Dziubińska**
adiunkt w Katedrze Ekonomii Rozwoju Instytutu Ekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym Uniwersytetu Łódzkiego, członek Zarządu Europejskiego Stowarzyszenia Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych – Oddział Polski, przewodnicząca Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Łodzi
- **dr inż. Wiesław Danielak**
adiunkt w Zakładzie Zarządzania Strategicznego na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego, laureat III Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **prof. dr hab. Piotr Dominiak**
dziekan Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej, profesor w Katedrze Ekonomii i Zarządzania Przedsiębiorstwem na Wydziale Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej
- **prof. dr hab. Małgorzata Gableta**
kierownik Katedry Pracy i Stosunków Przemysłowych na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu
- **dr Łukasz Gębski**
członek Zarządu Cetelem Bank SA w Warszawie, laureat I Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **dr Krzysztof Glibowski**
adiunkt w Instytucie Nauk Prawno-Administracyjnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, laureat III Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **dr Jadwiga Jefimowicz**
sekretarz Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Szczecinie
- **prof. dr hab. Leszek Kałkowski**
emerytowany profesor Akademii Ekonomicznej w Krakowie, wieloletni przewodniczący jury zawodów III stopnia (centralnych) Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **prof. dr hab. Eugeniusz Kwiatkowski**
prorektor Uniwersytetu Łódzkiego, profesor w Instytucie Ekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym Uniwersytetu Łódzkiego, członek Polskiej Akademii Nauk

- **prof. dr hab. Gabriela Łukasik**
profesor w Katedrze Finansów na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach, przewodnicząca Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Katowicach

- **dr Stanisław Macioł**
kierownik Ośrodka Rozwoju Studiów Ekonomicznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

- **dr Andrzej Pawlik**
dyrektor Zespołu Szkół Ekonomicznych im. Oskara Langego w Kielcach, adiunkt w Instytucie Ekonomii na Wydziale Zarządzania Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach

- **dr Tadeusz Smuga**
pracownik naukowy Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur w Warszawie, sekretarz redakcji czasopisma „Gospodarka Narodowa”

- **prof. dr hab. Mieczysław Socha**
profesor w Katedrze Makroekonomii i Teorii Handlu Zagranicznego na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego, sekretarz Państwowej Komisji Akredytacyjnej w Warszawie

- **dr Jacek Tomaszewski**
adiunkt w Katedrze Rynków Kapitałowych Kolegium Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, zwycięzca I Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

REGULAMIN OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

Rozdział I – Postanowienia ogólne

1. Podstawą prawną dla organizacji i przeprowadzenia Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (OWE) jest rozporządzenie ministra edukacji narodowej i sportu z 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. z 2002 r., nr 13, poz. 125).
2. Podstawowe obowiązki organizatorów i uczestników OWE wynikają z niniejszego regulaminu oraz programu OWE. Program wraz z zasadami oceny uczestników OWE określa odrębny dokument.
3. Komitet Główny OWE (Komitet Główny) przed rozpoczęciem każdej kolejnej edycji OWE dostarcza uczestnikom program oraz dokumentację związaną z jej organizacją („Informator o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”).

Rozdział II – Cele OWE i założenia organizacyjne

1. Celami OWE są:
  - a) pobudzanie i rozwijanie zainteresowań młodzieży problematyką społeczno-ekonomiczną oraz kierunkami rozwoju Polski na tle gospodarki światowej;
  - b) dostosowywanie programów nauczania przedmiotów ekonomicznych w szkołach ponadgimnazjalnych do współczesnych wymagań w zakresie wiedzy ekonomicznej oraz podnoszenie poziomu nauczania;
  - c) propagowanie kultury ekonomicznej i zasad racjonalnego gospodarowania;
  - d) upowszechnianie nowoczesnej wiedzy ekonomicznej;
  - e) wyłanianie najbardziej utalentowanej młodzieży do szkół wyższych.
2. OWE ma zasięg ogólnokrajowy. Zawody jej są trzystopniowe:
  - a) zawody I stopnia (szkolne) odbywają się w szkołach;
  - b) zawody II stopnia (okręgowe) odbywają się w skali okręgów;
  - c) zawody III stopnia (centralne) odbywają się w skali ogólnokrajowej.

Rozdział III – Uczestnicy OWE i jej tematyka

1. W OWE mogą brać udział uczniowie ponadgimnazjalnych szkół dla młodzieży.
2. Zawody I i II stopnia polegają na przeprowadzeniu sprawdzianu w formie pisemnej, natomiast zawody III stopnia – w formie pisemnej i ustnej. Przed rozpoczęciem zawodów komisja szkolna oraz jury mogą udzielić niezbędnych wskazówek metodycznych.
3. Czas trwania sprawdzianu pisemnego na zawodach I, II i III stopnia Olimpiady wynosi 120 minut. Dla uczniów niewidomych i słabowidzących czas trwania sprawdzianu pisemnego w zawodach wszystkich stopni wynosi 150 minut (konieczność

posługiwania się technikami brajlowskimi przez uczniów niewidomych i ograniczenie percepcji wzrokowej słabowidzących). Zawody dla tych uczniów muszą odbywać się w oddzielnych salach.

4. Tematyka OWE określona jest w programie pt. „Teoria i praktyka gospodarowania”.
5. Zadania na zawody wszystkich stopni OWE opracowywane są przez Komitet Główny i dostarczane komisjom/jury poszczególnych etapów w sposób uniemożliwiający ich nieuprawnione ujawnienie do chwili rozpoczęcia zawodów.
6. Sprawdzian pisemny na zawodach II i III stopnia przeprowadzany jest anonimowo. Otwarcie kopert z danymi osobowymi uczestników OWE następuje po dokonaniu oceny prac przez jury.
7. Uczestnikom zawodów wszystkich stopni OWE należy zapewnić warunki do samodzielnego wykonania sprawdzianu pisemnego. Nieprzestrzeganie zasady samodzielności stanowi podstawę dyskwalifikacji uczestnika OWE. Dyskwalifikacja może mieć również miejsce w wypadku innych niegodnych zachowań.
8. Zakwalifikowanie do udziału w zawodach wyższego stopnia następuje na zasadach konkursu spośród tych uczestników, którzy uzyskali co najmniej minimum punktów ustalone przez Komitety Okręgowe (dla zawodów II stopnia) i Komitet Główny (dla zawodów III stopnia).

Rozdział IV – Organizacja zawodów I stopnia (szkolnych)

1. Uwagi wstępne:
  - a) zawody I stopnia organizuje i przeprowadza Komisja Szkolna OWE w składzie od 3 do 5 osób, wśród których powinni być:
    - przedstawiciel dyrekcji szkoły,
    - nauczyciele przedmiotów ekonomicznych lub pokrewnych,
    - przedstawiciel samorządu uczniowskiego;
  - b) przeprowadzenie zawodów I stopnia poprzedza akcja informacyjna obejmująca:
    - popularyzowanie idei OWE w środkach społecznego przekazu,
    - zachęcanie uczniów poszczególnych szkół do udziału w OWE (gazetki, plakaty, audycje radiowęzła);
  - c) zawody I stopnia odbywają się jednocześnie we wszystkich szkołach w terminie ustalonym corocznie przez Komitet Główny w porozumieniu z Ministerstwem Edukacji Narodowej. W przypadku, gdy szkoła nie organizuje OWE, a któryś z uczniów chce w niej wziąć udział – dyrektor szkoły w porozumieniu z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym (dane teled adresowe Komitetów Okręgowych znajdują się w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”) powinien wskazać szkołę, w której zainteresowany może przystąpić do zawodów;
  - d) zadania na zawody I stopnia każda szkoła otrzymuje z Komitetu Okręgowego.

2. Zadania Komisji Szkolnej OWE:

- a) rozpropagowanie OWE na terenie szkoły;
- b) zapewnienie odpowiedniej liczby arkuszy papieru kancelaryjnego ostemplowanego pieczęcią szkoły;
- c) powiadomienie Komitetu Okręgowego w terminie do 30 września o przystąpieniu do OWE oraz podanie liczby uczestników zawodów I stopnia (karta zgłoszenia według wzoru ustalonego przez Komitet Główny);
- d) przygotowanie pomieszczeń do przeprowadzenia zawodów;
- e) zapewnienie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem zawodów (w każdym zespole nadzorującym powinien znaleźć się co najmniej 1 członek Komisji Szkolnej będący jednocześnie przewodniczącym zespołu);
- f) dokonanie oceny prac przez Komisje Szkolne i przekazanie najlepszych spośród nich wraz z protokołem do Komitetu Okręgowego w terminie tygodnia od zakończenia zawodów.

3. Przebieg zawodów I stopnia:

- a) zapoznanie uczestników OWE z zasadami przeprowadzenia zawodów;
- b) otwarcie – w obecności uczestników OWE – kopert z zadaniami i rozdanie arkuszy zadań oraz papieru kancelaryjnego. Koperty te otwiera przewodniczący zespołu przy udziale jednego z uczestników OWE;
- c) po upływie ustalonego czasu przewidzianego na rozwiązywanie zadań zebranie przez przewodniczącego zespołu od wszystkich uczestników OWE arkuszy zadań wraz z odpowiedziami;
- d) dokonanie oceny zadań w celu wyłonienia najlepszych prac;
- e) wypełnienie protokołu Komisji Szkolnej OWE (według wzoru ustalonego przez Komitet Główny).

4. Uwagi końcowe:

- a) prace przesłane przez szkoły ocenia jury powołane przez Komitet Okręgowy;
- b) Komitet Okręgowy zawiadamia uczestników OWE oraz ich szkoły o zakwalifikowaniu do zawodów II stopnia.

Rozdział V – Organizacja zawodów II stopnia (okręgowych)

1. Zawody II stopnia odbywają się jednocześnie we wszystkich okręgach w terminie ustalonym corocznie przez Komitet Główny w porozumieniu z Ministerstwem Edukacji Narodowej.
2. Do zawodów II stopnia Komitet Okręgowy kwalifikuje tych uczestników zawodów I stopnia (szkolnych), którzy uzyskali co najmniej minimum punktów ustalone przez ten Komitet.
3. Zawody II stopnia odbywają się w miejscu ustalonym przez Komitet Okręgowy. O miejscu i czasie zawodów Komitet Okręgowy zawiadamia pisemnie zakwalifikowanych uczestników oraz ich szkoły co najmniej na 14 dni przed terminem zawodów.

4. W celu oceny prac Komitet Okręgowy powołuje jury w składzie: przewodniczący oraz 5–8 członków. Członkami jury powinni być pracownicy naukowo-dydaktyczni wyższych uczelni i nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych. W skład jury nie mogą wchodzić nauczyciele, których uczniowie biorą udział w zawodach II stopnia.
5. Jury dokonuje oceny prac z zawodów II stopnia w terminie 10 dni od ich zakończenia i sporządza protokół z zawodów okręgowych (według wzoru ustalonego przez Komitet Główny). Protokół ten z pracami, które uzyskały co najmniej minimum punktów ustalone przez Komitet Główny dla zawodów II stopnia, Komitet Okręgowy przekazuje do Komitetu Głównego w terminie 15 dni od zakończenia zawodów.
6. Informacje o wynikach zawodów okręgowych ich uczestnicy mogą uzyskać u sekretarza Komitetu Okręgowego.
7. Uczestnikom zawodów II stopnia Komitet Główny zapewnia zakwaterowanie, wyżywienie i zwrot kosztów podróży.

Rozdział VI – Organizacja zawodów III stopnia (centralnych)

1. Zawody III stopnia organizuje i przeprowadza Komitet Główny.
2. Decyzję o zakwalifikowaniu uczestników do zawodów III stopnia podejmuje Komitet Główny. Komitet Główny ma prawo weryfikacji wyników zawodów II stopnia. Weryfikacja ta dokonywana jest przez zespół powołany przez Komitet Główny.
3. Komitet Główny powołuje jury, którego zadaniem jest ocena prac uczestników zawodów III stopnia.
4. Członkami zespołu weryfikującego i jury powinni być pracownicy naukowo-dydaktyczni wyższych uczelni i nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych. W skład zespołu weryfikującego i jury nie mogą wchodzić nauczyciele ze szkół, z których wywodzą się uczniowie kandydujący oraz zakwalifikowani do zawodów III stopnia.
5. Uczestnicy zakwalifikowani do zawodów III stopnia zawiadamiani są pisemnie przez Komitet Główny o czasie i miejscu zawodów co najmniej na 14 dni przed ich terminem.
6. Trzydziestu uczestników zawodów III stopnia, którzy otrzymali najwyższą liczbę punktów uzyskuje tytuł laureata.
7. Tytuł finalisty uzyskują uczestnicy zawodów III stopnia, którzy otrzymali z egzaminu pisemnego minimum 35 punktów na 100 punktów możliwych.
8. Decyzje o przyznaniu tytułu laureata lub finalisty podejmuje Komitet Główny na podstawie protokołu jury. Decyzja Komitetu Głównego jest ostateczna.
9. Uczestnikom zawodów III stopnia Komitet Główny zapewnia zakwaterowanie, wyżywienie i zwrot kosztów podróży.

Rozdział VII – Nagrody i uprawnienia zwycięzców OWE i ich nauczycieli

Zwycięzcy zawodów I, II i III stopnia OWE mogą otrzymać nagrody, wyróżnienia oraz uprawnienia zgodnie z poniższymi zasadami:

1. Nagrody i wyróżnienia dla zwycięzców zawodów I, II i III stopnia mogą być przyznawane przez Komisje Szkolne, Komitety Okręgowe i Komitet Główny w ramach środków zgromadzonych we własnym zakresie.
2. Uprawnienia przysługujące laureatom i finalistom zawodów centralnych określa minister edukacji narodowej.
3. Laureaci oraz finaliści zawodów III stopnia OWE przy ubieganiu się o przyjęcie na studia wyższe posiadają uprawnienia określone w uchwałach senatów poszczególnych uczelni.
4. Komitet Główny może przyznać nagrodę „Za zasługi dla rozwoju olimpiad szkolnych” nauczycielom, którzy byli opiekunami naukowymi laureatów w co najmniej trzech edycjach OWE.
5. Komitet Główny może przyznać inne nagrody nauczycielom, którzy przygotowali laureatów do udziału w OWE.

Rozdział VIII – Postanowienia końcowe

1. Do pomocy w organizowaniu zawodów I stopnia i nadzoru nad ich przebiegiem zobowiązane są Komitety Okręgowe, które upoważnione są także do udzielania niezbędnych informacji i wyjaśnień.
2. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne współpracuje z Ministerstwem Edukacji Narodowej przy organizowaniu OWE. Informacji o OWE można zasięgnąć w Kuratoriach Oświaty.
3. Dyrekcje szkół są zobowiązane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej do przekazywania wszystkim uczniom informacji o organizacji, terminach przeprowadzenia zawodów poszczególnych stopni oraz zasadach udziału w OWE. Dokumentację dotyczącą OWE nadesłaną przez Komitet Główny przechowuje się w aktach szkoły.
4. Informacje o OWE wraz ze wzorami wszystkich dokumentów zamieszczone są na stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego (www.pte.pl).

prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska
prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

REGULAMIN KONKURSU O NAGRODĘ SPECJALNĄ

1. Kapitułę nagrody specjalnej powołuje Prezydium Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (OWE) w porozumieniu z prezesem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz innymi sponsorami, deklarującymi przyznanie nagrody specjalnej.
2. Kapitułę nagrody specjalnej tworzą:
  - a) prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego jako przewodniczący Kapituły,
  - b) przedstawiciele sponsorów – fundatorów nagrody specjalnej,
  - c) przewodniczący Komitetu Głównego OWE,
  - d) przewodniczący jury zawodów III stopnia (centralnych) OWE,
  - e) sekretarz naukowy Komitetu Głównego OWE.
3. Kapituła nagrody specjalnej obraduje raz w roku w czasie zawodów III stopnia (centralnych) OWE na posiedzeniu niejawnym, podczas którego wybiera najlepsze prace na zadany temat konkursowy oraz proponuje rodzaj i wysokość nagrody.
4. Nagrodę specjalną wręcza przewodniczący Kapituły wraz z jej fundatorem.
5. Kapituła nagrody specjalnej może odstąpić od przyznania nagrody.
6. Decyzja Kapituły nagrody specjalnej o przyznaniu nagrody jest ostateczna.

PROGRAM OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ „TEORIA I PRAKTYKA GOSPODAROWANIA”

A. Założenia ogólne

- I. Przedmiotem Olimpiady jest teoria i praktyka gospodarowania, mechanizm funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz analiza zjawisk i procesów gospodarczych.
- II. Wymagania programu są ujednoczone dla wszystkich uczestników Olimpiady.
- III. Treść programu jest określona przez cele Olimpiady, jej przedmiot i zakres oraz następujące uwarunkowania:
  - 1) możliwości poznawcze uczniów oraz ich opiekunów w procesie przygotowania do zawodów Olimpiady;
  - 2) porównywalność skali trudności programu z przeciętnymi wymaganiami stawianymi studentom I roku wyższych uczelni ekonomicznych;
  - 3) zgodność z programami nauczania przedmiotów ekonomicznych oraz pokrewnych w szkołach ponadgimnazjalnych;
  - 4) jednoznaczność i obiektywizm ocen oraz weryfikacji wyników zawodów poszczególnych stopni Olimpiady.
- IV. Zestawy zadań na zawody poszczególnych stopni Olimpiady wraz ze szczegółowymi zasadami ich oceny są przygotowywane na podstawie niniejszego programu przez Komitet Główny. Skala trudności pytań wzrasta wraz z kolejnym stopniem zawodów Olimpiady.
- V. Komitet Główny określa wiodącą problematykę każdej kolejnej edycji Olimpiady.

B. Treść i problemy programu

- I. Teoretyczne podstawy wiedzy ekonomicznej:
  1. Przedmiot ekonomii. System społeczno-gospodarczy, podmioty gospodarcze, przedsiębiorczość i warunki jej rozwoju. Cele: państwa, prywatne i społeczne. Ustrój gospodarczy i jego struktura. Współdziałanie podmiotów gospodarczych i stosunki ekonomiczne w gospodarce. Społeczne aspekty procesu gospodarowania. Wybór mechanizmu funkcjonowania i rozwoju gospodarki.
  2. Procesy gospodarcze i ich właściwości: produkcja, podział, wymiana, konsumpcja. Przebieg procesów funkcjonowania i rozwoju gospodarki. Alokacja czynników wytwórczych oraz dóbr i usług konsumpcyjnych. Rola rynku i państwa w ramach mechanizmu funkcjonowania oraz rozwoju gospodarki.
  3. Kategorie ekonomiczne: wartość globalna, zużycie pośrednie, produkt krajowy brutto, produkt narodowy brutto, dochód narodowy oraz jego determinanty, praca, ziemia, kapitał, wiedza i postęp naukowo-techniczny, podaż i popyt, równowaga rynkowa, inwestycje i oszczędności, akumulacja i konsumpcja, przychód, dochód, koszt, cena i zysk, budżet i podatki, wydatki, świadczenia socjalne i dotacje, kredyt, procent i dyskonto, pieniądź i papiery wartościowe (weksel, akcja, obligacja), bilans handlowy i płatniczy, efektywność importu i eksportu, *terms of trade*, waluty i dewizy, cło, taryfa celna,

marża, kurs walutowy, notowania giełdowe, inflacja i deflacja, koniunktura, aktywa i pasywa.

4. Rynek, jego rodzaje i formy: towarowy, kapitałowy, pracy, pieniądza i walutowy. Giełdy, aukcje i przetargi. Zasady gry rynkowej. Rynek wolnokonkurencyjny, monopolistyczny i oligopolistyczny. Społeczne skutki konkurencji (bezrobocie, bankructwa, zróżnicowanie społeczno-ekonomiczne). Rynki krajowe i zagraniczne. Współpraca i wymiana międzynarodowa oraz struktura gospodarki rynkowej. Wpływ tendencji rozwojowych w gospodarce światowej na rynki w Polsce. Integracja gospodarcza oraz polityczna w Europie. Koncentracja i centralizacja kapitału podmiotów gospodarczych, ponadnarodowe przedsiębiorstwa i organizacje gospodarcze. Długi i wierzytelności. Międzynarodowe instytucje finansowe – Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy i inne. Warunki otrzymania kredytu zagranicznego oraz zasady jego spłaty. Obsługa zadłużenia zagranicznego. Pomoc zagraniczna. Restrukturyzacja zadłużenia zagranicznego.
5. Zasady racjonalnego gospodarowania, rachunek ekonomicznej efektywności, krajowe i światowe rozwiązania w zakresie metod analizy ekonomicznej i planowania rozwoju, podstawy prognozowania w gospodarce.
6. Warunki wzrostu efektywności systemu społeczno-gospodarczego, postęp naukowo-techniczny, wzrost i rozwój gospodarczy, wzrost wydajności pracy, organizacja i humanizacja procesu pracy, kultura, nauka i postęp cywilizacyjny, stan zasobów naturalnych, sposób ich eksploatacji oraz ochrony środowiska naturalnego, ład przestrzenny i przyrodniczy oraz planowanie przestrzenne zagospodarowania kraju.

II. Mechanizm funkcjonowania i rozwoju gospodarki:

1. Społeczeństwo jako podmiot gospodarowania. Współdziałanie podmiotów gospodarczych. Podstawowe formy własności: własność państwowa, prywatna (indywidualna i grupowa), komunalna. Sposoby przekształcania struktury własności (prywatyzacja, komercjalizacja). Zmiany w strukturze własności i ich wpływ na proces gospodarowania. Przedsiębiorczość i formy zarządzania własnością. Instytucje i formy zarządzania majątkiem narodowym. Istota społecznej gospodarki rynkowej.
2. Rynkowy mechanizm funkcjonowania gospodarki. Uwarunkowania efektywności gospodarki rynkowej, zawodność rynku, nadwyżki i niedobory rynkowe oraz ich skutki. Warunki równowagi w gospodarce rynkowej. Innowacyjność mechanizmu rynkowego.
3. Państwo i jego ekonomiczna rola, finanse państwa i system podatkowy. Bank centralny i system bankowy. Regulacja rynku przez państwo. Planowanie strategiczne w gospodarce. Stosunki między administracją państwową i samorządową. Prywatyzacja i komercjalizacja. Kształtowanie stosunków pracy i regulacja wynagrodzeń. System ubezpieczeń i świadczeń społecznych.
4. Samorząd pracowniczy, gospodarczy i terytorialny. Wpływ samorządu na zachowania podmiotów gospodarczych, kompetencje samorządu, granice samodzielnności decyzyjnej i ekonomicznej samorządów.

III. Podmioty systemu społeczno-gospodarczego:

1. Państwo w strukturze podmiotowo-decyzyjnej. System władzy i administracji państwowej oraz jego struktura organizacyjna. Organy, instytucje i urzędy państwowe. Polityka społeczno-gospodarcza i narzędzia jej realizacji. Finanse i budżet państwa. Własność państwowa i skarb państwa. Kontrola państwa i zasady oceny funkcjonowania państwa oraz jego struktur w gospodarce rynkowej. Sektor publiczny i instytucje systemu budżetowego.
2. Przedsiębiorstwa i ich rodzaje. Zasady funkcjonowania przedsiębiorstw prywatnych, spółdzielczych, państwowych i komunalnych. Zasady podejmowania decyzji gospodarczych. Rachunek ekonomiczny i optymalizacja decyzji w działalności gospodarczej. Kapitał i praca w działalności gospodarczej. Zarządzanie zasobami ludzkimi w przedsiębiorstwie. Zysk przedsiębiorstwa oraz jego podział. Źródła finansowania działalności gospodarczej. Koszty produkcji i ich rodzaje. Płaca i jej funkcje. Organizacja procesu produkcji. Łączenie i podział przedsiębiorstw, upadłość i bankructwo. Zasady współpracy gospodarczej przedsiębiorstw z zagranicą. Rola menedżera i samorządu pracowniczego w procesach decyzyjnych. Konkurencyjność przedsiębiorstw.
3. Spółdzielnie – ich rodzaje oraz sposoby funkcjonowania. Zasady podejmowania decyzji. Gospodarka finansowa i zasady podziału zysków. Spółdzielnie i spółdzielczość w społecznej gospodarce rynkowej.
4. Spółka cywilna i rodzaje spółek handlowych. Giełdy, przedsiębiorstwa i biura maklerskie. Sposoby funkcjonowania i zasady podejmowania decyzji. Kapitał i jego podział na akcje lub udziały. Zasady podziału zysków oraz pokrywania strat. Źródła finansowania działalności, kapitał zagraniczny i zasady przepływu kapitałów. Organizacja spółek z udziałem kapitału zagranicznego, rozwiązanie, likwidacja spółek, łączenie się spółek.
5. Gospodarstwo domowe – zasady gospodarowania budżetem oraz majątkiem gospodarstwa domowego. Suwerenność konsumenta i wolność wyboru. Zasady podejmowania decyzji oraz przesłanki optymalizacji struktury konsumpcji. Ceny, dochody, preferencje konsumenta. Podstawy planowania wielopokoleniowego, międzyokresowy rozkład konsumpcji. Koszty utrzymania i wydatki bieżące. Zagospodarowanie czasu wolnego i podział pracy w gospodarstwie domowym. Współdziałanie gospodarstw domowych w środowisku. Zasady pomocy socjalnej państwa oraz ubezpieczenia i świadczenia społeczne.
6. Związki zawodowe i rady pracownicze – ich rola w procesach decyzyjnych oraz wpływ na efektywność gospodarowania i skuteczność zarządzania; funkcje informacyjne, konsultacyjne i stanowiące. Zasady współdziałania związków zawodowych i rad pracowniczych z zarządem przedsiębiorstwa.
7. Samorząd gospodarczy – izby gospodarcze i izby przemysłowo-handlowe. Rola samorządu gospodarczego w tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości.
8. Samorząd terytorialny – samorządy gminne, powiatowe i wojewódzkie oraz zasady ich funkcjonowania. Budżety oraz mienie komunalne miast i gmin.

Wpływ samorządów na państwo i rynek. Infrastruktura i ekosystem regionalny, ochrona zasobów przyrody i kształtowanie ładu przestrzennego. Inwestycje, lokalizacja inwestycji oraz zasady gospodarki ziemią (gruntami) i nieruchomościami (budynki, budowle). Podatki i opłaty lokalne oraz podatki i opłaty państwowe. Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa samorządów terytorialnych.

9. Banki i instytucje ubezpieczeniowe oraz ich rola w gospodarce rynkowej. Rodzaje banków i zasady ich funkcjonowania. Bank emisyjny i banki komercyjne. Popyt na pieniądź i podaż pieniądza. Zasady regulacji obiegu pieniężnego. Kursy walut. Wymienialność wewnętrzna i zewnętrzna waluty krajowej. Zasady i warunki rozliczeń międzynarodowych.
10. Stowarzyszenia, organizacje społeczne, polityczne i związkowe oraz ich rola ekonomiczna w gospodarce rynkowej. Zakres samodzielności i samofinansowania. Pożytek publiczny. Działalność doradcza i szkoleniowa.
11. Człowiek, jego kwalifikacje i motywacje w gospodarce rynkowej. Inwestowanie w człowieka. Społeczne i materialne środowisko pracy. Bezpieczeństwo socjalne. Kultura pracy i etyka przedsiębiorczości.

IV. Podstawy analizy zjawisk i procesów gospodarczych:

1. Analiza ekonomiczna i jej rodzaje. Zastosowanie metod analizy systemowej i wartościowej w ocenie rozwoju i funkcjonowania gospodarki oraz jej podmiotów. Właściwości metod analitycznych i prognostycznych o standardzie międzynarodowym (m.in. UNIDO).
2. Makroekonomiczna analiza ekonomiczna. Analiza i ocena rozwoju gospodarczego. Analiza i badanie koniunktury gospodarczej. Sterowanie procesami zmian strukturalnych w gospodarce.
3. Mikroekonomiczna analiza ekonomiczna. Analiza i ocena zachowań konsumentów oraz struktury popytu. Wybór kierunków inwestowania i rozwoju produkcji przedsiębiorstw. Analiza opłacalności lokat oszczędnościowych oraz inwestycji. Analiza zdolności kredytowej. Metody analizy struktury i dynamiki bilansów oraz rachunków zysków i strat. Analiza przepływów finansowych, płynności oraz wskaźników finansowych przedsiębiorstw.
4. Podstawy statystyki gospodarczej i społecznej. Analiza danych statystycznych. Podstawowe rodzaje wskaźników statystycznych, wskaźniki naturalne i wartościowe. Badanie dynamiki i zmian strukturalnych w gospodarce. Analiza bilansowa. Badanie wzrostu i rozwoju gospodarczego za pomocą syntetycznych mierników. Badanie poziomu i jakości życia. Analiza budżetów gospodarstw domowych.

prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska

prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

LITERATURA I ŹRÓDŁA WIEDZY ZALECANE W PRZYGOTOWANIACH DO XXI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

I. Literatura podstawowa*

1. P.A. Samuelson, W.D. Nordhaus, *Ekonomia*, tom 1 i 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006–2007.
2. *Polityka gospodarcza*, pod red. B. Winiarskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
3. *System finansowy w Polsce*, pod red. B. Pietrzaka, Z. Polańskiego i B. Woźniak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
4. W. Bień, *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, DIFIN, Warszawa 2005.
5. R.W. Griffin, *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

II. Literatura związana z hasłem przewodnim XXI edycji Olimpiady

1. G. Antonides, W.F. van Raaij, *Zachowania konsumenta. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
2. *Konsument i konsumpcja we współczesnej gospodarce*, pod red. M. Janoś-Kresło i B. Mróz, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2006.
3. B. Szopa, *Zmiany dochodów ludności w Polsce na tle uwarunkowań systemowych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2005.
4. M. Johann, *Polska – UE. Porównanie poziomu życia ludności*, DIFIN, Warszawa 2005.
5. A. Dąbrowska, M. Janoś-Kresło, I. Ozimek, *Ochrona i edukacja konsumentów we współczesnej gospodarce rynkowej*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2005.

III. Literatura uzupełniająca

1. M. Bałtowski, M. Miszewski, *Transformacja gospodarcza w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
2. Z. Sadowski, *W poszukiwaniu drogi rozwoju. Myśli o przyszłości świata i Polski*, Polska Akademia Nauk, Komitet Prognoz „Polska 2000 plus”, Warszawa 2006.
3. S. Owsiak, *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

---

* Lista literatury podstawowej zawiera pozycje z następujących dziedzin: teoria ekonomii, polityka gospodarcza, finanse, analiza finansowa, organizacja i zarządzanie.

4. E. Mączyńska, M. Prystupa, K. Rygiel, *Ile jest warta nieruchomości*, Poltext, Warszawa 2007.
5. W. Muszalski, *Ubezpieczenie społeczne. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
6. *Ubezpieczenia gospodarcze w Polsce i Unii Europejskiej*, pod red. T. Michalskiego, DIFIN, Warszawa 2001.
7. *Zachowania podmiotów rynkowych w warunkach globalizacji*, pod red. M. Malinowskiej i B. Kucharskiej, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2006.
8. *Unia Europejska. Organizacja i funkcjonowanie*, pod red. M. Cini, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2006.
9. *Polski rynek pracy w Unii Europejskiej*, pod red. S. Borkowskiej, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa 2004.
10. *Podstawy ekonomii. Ćwiczenia i zadania*, pod red. R. Milewskiego i E. Kwiatkowskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

IV. Pozostałe źródła wiedzy

W procesie przygotowania do Olimpiady należy uwzględnić informacje o bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju i na świecie.

1. Prasa codzienna – np.: „Rzeczpospolita”, „Gazeta Prawna”, „Puls Biznesu”, „Parkiet. Gazeta Giełdy”.
2. Czasopisma ekonomiczne – np.: „Nowe Życie Gospodarcze”, „Ekonomista”, „Gospodarka Narodowa”, „Bank i Kredyt”, „Gazeta Bankowa”.
3. Akty prawne (<http://isip.sejm.gov.pl/prawo/index.html>).
4. Krajowe i zagraniczne raporty oraz analizy statystyczne (np. publikacje GUS: *Budżety gospodarstw domowych*; *Warunki życia ludności*; *Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002*).
5. Portale internetowe o tematyce ekonomicznej – wykaz elektronicznych źródeł ekonomicznych znajduje się na stronie www.pte.pl w zakładce „Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej”.

W XXI edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej na łamach dwutygodnika „Nowe Życie Gospodarcze” zostanie przeprowadzona po raz pierwszy akcja edukacyjna dla uczestników Olimpiady i ich opiekunów. Będzie ona prowadzona w ramach współpracy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego z redakcją tego czasopisma.

WSKAZÓWKI METODYCZNE DLA NAUCZYCIELI SPRAWUJĄCYCH OPIEKĘ NAD UCZESTNIKAMI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

I. Założenia ogólne

1. Podstawą proponowanej metodyki są doświadczenia w pracy z uczniami oraz wymagania edukacyjne wobec uczniów zgłaszane przez gospodarke rynkową.
2. W ramach proponowanej metodyki przygotowanie uczniów do każdej edycji Olimpiady wymaga zorganizowania, poza zajęciami wynikającymi z programów szkolnych, interdyscyplinarnego cyklu szkoleń.
3. Szkolenia przygotowujące do Olimpiady powinny służyć przede wszystkim:
  - a) poszerzeniu wiedzy o współczesnej gospodarce i procesach zachodzących w społeczeństwie,
  - b) lepszemu zrozumieniu problematyki związanej z myślą przewodnią i programem Olimpiady pt. „Teoria i praktyka gospodarowania”,
  - c) ćwiczeniu umiejętności samodzielnego myślenia ekonomicznego i rozwiązywania praktycznych problemów gospodarczych.
4. Intensywność oraz metody szkolenia określa nauczyciel sprawujący opiekę nad uczestnikami Olimpiady, uwzględniając wymagania określone w programie Olimpiady i stawiane studentom I roku wyższych studiów ekonomicznych.
5. W celu rozwijania umiejętności samodzielnego formułowania wniosków i ocen przez uczestników Olimpiady wskazane jest:
  - a) umożliwienie dostępu do fachowej literatury, specjalistycznej prasy, danych statystycznych i aktów prawnych,
  - b) podejmowanie współpracy ze środowiskami i stowarzyszeniami zawodowymi,
  - c) korzystanie ze źródeł internetowych, takich jak: strona internetowa Olimpiady (www.pte.pl), programy edukacyjne, kursy e-learningowe, opracowania i raporty oraz portale tematyczne,
  - d) wykorzystywanie informacji o planowanych działaniach rządu, samorządów, organizacji gospodarczych i głównych organizacji międzynarodowych.

II. Zadania szkoły i nauczyciela sprawującego opiekę nad uczestnikami Olimpiady

1. Gromadzenie i udostępnianie literatury, tworzenie i aktualizacja bazy danych statystycznych oraz aktów prawnych.
2. Angażowanie specjalistów z różnych dziedzin, w tym laureatów i finalistów poprzednich edycji Olimpiady, w proces przygotowania uczniów do zawodów.
3. Wyznaczenie przez nauczyciela sprawującego opiekę nad uczestnikami Olimpiady terminów konsultacji.

4. Wykorzystanie seminariów i konwersatoriów do ćwiczenia analitycznego myślenia i zdolności do syntetycznego wyrażania opinii na tematy określone w programie Olimpiady.
5. Przygotowanie procedur sprawdzania wiedzy oraz systematyczne przeprowadzanie testów kontrolnych, a także – w miarę możliwości – symulacja prostych gier ekonomicznych przy przygotowaniach do zawodów III stopnia (centralnych).
6. Organizowanie kół młodych ekonomistów przy Oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego lub w szkołach oraz podejmowanie współpracy z:
  - a) laureatami i finalistami poprzednich edycji Olimpiady,
  - b) absolwentami danej szkoły, którzy osiągnęli sukces zawodowy,
  - c) pracownikami naukowo-dydaktycznymi wyższych uczelni,
  - d) przedstawicielami praktyki gospodarczej.
7. Wspieranie procesu powoływania i działania klubów nauczycieli przy Oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.
8. Współpracowanie z Komitetem Głównym przy wytyczaniu kierunków rozwoju Olimpiady oraz doskonaleniu metodyki identyfikacji najbardziej utalentowanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
9. W zakresie przygotowania do konkursu o nagrodę specjalną stworzenie możliwości współdziałania uczestników Olimpiady w ramach różnych form działalności gospodarczej, a także umożliwienie im uczestnictwa w projektach gospodarczych i opracowywaniu biznesplanów.

III. Rola ucznia i jego środowiska lokalnego

1. W procesie przygotowania do Olimpiady najważniejszym ogniwem pozostaje jej uczestnik.
2. Uczestnik Olimpiady jest podmiotem w procesie selekcji talentów i społecznego inwestowania. Staje się on źródłem sukcesu nauczyciela, szkoły i środowiska lokalnego.
3. Współzawodnictwo pomiędzy uczestnikami Olimpiady ma charakter prorynkowy – szlachetna rywalizacja kształtuje odpowiednie postawy. Poprzez efekt edukacyjny (zdobycie nowej wiedzy i umiejętności) i motywacyjny (nagrody) Olimpiada prowadzi do zaspokojenia oczekiwań osobistych, rodzinnych i środowiskowych związanych z planowaniem własnej kariery.
4. Środowisko rodzinne i samorządy powinny współuczestniczyć w procesie przygotowania uczniów do Olimpiady jako formie inwestowania w rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. Podejmowane działania powinny dotyczyć w szczególności:
  - a) zachęcania uczniów do udziału w Olimpiadzie,
  - b) stymulowania zdolności samokształcenia,
  - c) kształtowania odpowiednich postaw społecznych,
  - d) propagowania zasad etyki i poszanowania dóbr publicznych,
  - e) udostępniania wiedzy i informacji.

5. Pozycja nauczycieli i szkoły jest budowana przez uczestników Olimpiady, dlatego przed każdą jej edycją należy:
- a) zapoznawać uczniów z systemem motywacji uczestników Olimpiady, tj. zasadami nagradzania laureatów i finalistów, nauczycieli oraz szkół,
  - b) zwracać uwagę na szansę poprawienia pozycji szkoły w ogólnopolskich rankingach szkół ponadgimnazjalnych.

PYTANIA Z TRZECH OSTATNICH EDYCJI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

**Rok szkolny 2006/2007 – hasło przewodnie XX edycji Olimpiady:
„Kapitał ludzki i innowacyjność w gospodarce polskiej”**

1. Zawody I stopnia (szkolne)

- a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym), wybierane spośród dwóch zaproponowanych:
- Scharakteryzuj proces edukacji i uzyskiwania specjalizacji zawodowej w Twoim środowisku oraz wyjaśnij, na czym polega planowanie kariery.
  - Przedstaw cechy przedsiębiorstwa innowacyjnego oraz wskaż, na przykładzie wybranego przedsiębiorstwa, które działania zwiększają jego szanse na rynku globalnym.
- b) zadanie z podstaw mikro- lub makroekonomii:

Tabela zawiera informacje dotyczące produkcji pewnego dobra. Odpowiedz ile wynoszą: (1) koszty stałe produkcji, (2) koszty krańcowe – jeśli produkcję ustalono na poziomie 5 szt., (3) przeciętny koszt zmienny wyprodukowania 2 szt. dobra, (4) wskaż od jakiego poziomu produkcji koszty krańcowe zaczynają rosnąć.

Wielkość produkcji (w szt.)	Koszty całkowite (w tys. zł)
0	20
1	26
2	29
3	31
4	33
5	36
6	41
7	48

2. Zawody II stopnia (okręgowe)

- a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym):
- Scharakteryzuj współczesne podejście przedsiębiorstw do inwestowania w kapitał ludzki. Wyjaśnij na czym polega luka innowacyjna oraz przedstaw możliwości jej zmniejszenia w polskich przedsiębiorstwach.
- b) pytanie sprawdzające rozumienie tekstu lub artykułu:
- Na podstawie fragmentu poniższego artykułu przedstaw własną opinię o konkurencyjności polskiej gospodarki.

Polska coraz mniej konkurencyjna

Aktualna pozycja konkurencyjna Polski wynika przede wszystkim z dostępności zasobów i ich cen; polskie przedsiębiorstwa w większości nie są w stanie przechodzić do bardziej zaawansowanych metod rywalizacji, bazujących na wiedzy i innowacjach. Dyskusja o konkurencyjności oraz o czynnikach, które są decydujące dla budowania międzynarodowej pozycji konkurencyjnej toczy się nieustannie w literaturze ekonomicznej i podsycona jest corocznymi rankingami krajów publikowanymi przez różne instytuty naukowe. Polska plasuje się w nich słabo, zajmując dalekie miejsca, np. w najnowszym raporcie Izańskiego IMD pt. *World Competitiveness Yearbook* jest to 58. miejsce. W stosunku do ubiegłego roku Polska przesunęła się w dół o jedną pozycję.

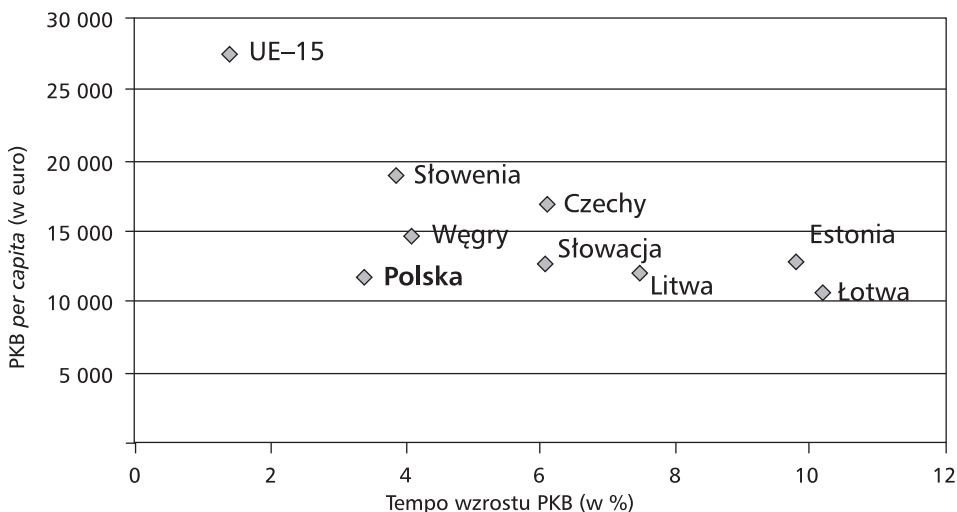
Wyrzuciła nas większość nowych krajów Unii Europejskiej (UE), a nawet kandydująca do UE Bułgaria. W tym kontekście warto zastanowić się, co decyduje o międzynarodowej konkurencyjności polskiej gospodarki. Czy rzeczywiście jest aż tak źle? Jakie czynniki odgrywają największą rolę w kształtowaniu pozycji konkurencyjnej? Czy i w jakim stopniu wpływa na konkurencyjność cykl polityczny, wizerunek naszego kraju oraz stosunki z najbliższymi sąsiadami, a zwłaszcza z Niemcami, które są naszym strategicznym partnerem gospodarczym?

Dlaczego inni są lepsi?

Spróbujmy zmierzyć się z powszechnie prezentowanymi mitami dotyczącymi oceny pozycji konkurencyjnej i zastanowić się, jakich zmian można oczekiwać w najbliższej przyszłości. W ocenie stosuje się szeroką definicję, według której konkurencyjność wyraża się w poziomie dobrobytu społeczeństwa i pozycji kraju na rynkach międzynarodowych. W analizie uwzględnione zostały tylko najważniejsze mierniki międzynarodowej pozycji konkurencyjnej, takie jak poziom rozwoju (który mierzy się zazwyczaj wielkością PKB *per capita*), wyniki działalności eksportowej polskich przedsiębiorstw oraz zdolność do przyciągania zagranicznych czynników produkcji, a w szczególności bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Pozycja polskiej gospodarki przedstawiona zostanie na tle innych krajów regionu, które w 2004 r. razem z Polską weszły do UE.

Najbardziej ogólny obraz pozycji konkurencyjnej Polski daje porównanie poziomu PKB *per capita* z uwzględnieniem parytetu siły nabywczej pieniądza z analogicznym miernikiem obliczonym dla innych nowych krajów UE. Niestety, pod tym względem Polska wypada słabo, obok Łotwy, Litwy i Słowacji, wciąż może być zaliczana do najmniej rozwiniętych krajów członkowskich rozszerzonej UE. Jeśli dodatkowo zestawimy ten wynik z tempem wzrostu gospodarczego, to okazuje się, że w 2005 r. polska gospodarka rozwijała się najwolniej z całej grupy nowych krajów członkowskich UE z regionu Europy Środkowej i Wschodniej (UE-8), a pod względem dochodu na mieszkańca zajmujemy przedostatnie miejsce, wyprzedzając jedynie Łotwę (patrz wykres).

Pozycja Polski względem nowych krajów Unii Europejskiej w 2005 r.
(poziom PKB *per capita* w euro i dynamika w %)

Sytuacja w pierwszym kwartale 2006 r. uległa tylko nieznacznej poprawie, wprawdzie tempo wzrostu PKB wyniosło 5,2% i było wyższe niż w ubiegłym roku, ale wyprzedzamy pod tym względem tylko Węgry (4,6%). Oczywiście, przyspieszenie wzrostu jest pozytywnym symptomem, ale fakt, że rozwijamy się wolniej niż inne nowe kraje UE oznacza relatywne pogarszanie się pozycji konkurencyjnej Polski w stosunku do tych krajów. Ponadto, według oceny Banku Światowego, warunki prowadzenia biznesu w Polsce należą do najgorszych w regionie: Polska zajmuje aż 74. miejsce w rankingu „Doing Business”, ostatnie wśród nowych krajów UE, zaś prognozy przewidują dalsze pogorszenie tej pozycji w 2007 r. Procedury związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej zajmują polskiemu przedsiębiorcy aż 31 dni (dla porównania: w Czechach jest to 24 dni), a minimalny kapitał wymagany do otwarcia własnego biznesu stanowi aż 204% przeciętnego dochodu Polaka (w Czechach to tylko 8,9%). Są to czynniki hamujące przedsiębiorczość prywatną i zniechęcające do działania na własny rachunek.

Gospodarka w cieniu polityki

W tym kontekście warto zwrócić uwagę na konieczność dalszych reform, w tym poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej i funkcjonowania szeroko rozumianych instytucji, przyspieszenie prywatyzacji, dalszą liberalizację poszczególnych sektorów. Tymczasem polityka gospodarcza pozostaje w cieniu toczącej się od kilku miesięcy intensywnej dyskusji politycznej i ciągłych perturbacji w rządzącej koalicji. A przecież to stan gospodarki i jego zmiany, a nie walka polityczna, mają decydujące znaczenie dla wzrostu poziomu dobrobytu społeczeństwa i poprawy międzynarodowej pozycji konkurencyjnej Polski.

Kolejny niepokojący element, który może powodować osłabienie międzynarodowej konkurencyjności polskiej gospodarki to malejący wkład we wzrost PKB łącznej produktywności czynników wytwórczych (*total factor productivity* – TFP), która odzwierciedla zmiany techniczne i organizacyjne. Z badań prowadzonych w Instytucie Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie wynika, że wkład TFP we wzrost PKB w Polsce od początku obecnej dekady zmniejsza się, a w 2005 r. był najniższy w grupie nowych krajów członkowskich UE. Ta negatywna tendencja jest głównie efektem istniejących w Polsce barier instytucjonalnych i strukturalnych. Proces transformacji gospodarczej wyzwolił w Polakach przedsiębiorczość, ale zahamowanie reform rozpoczętych w latach 90. XX w., niedostateczne inwestycje publiczne w środki trwałe, takie jak infrastruktura (a zwłaszcza sieci transportowe), oraz słabość finansowania publicznego sektora badawczego i za małe wsparcie dla współpracy między nauką a biznesem to czynniki, które ograniczyły innowacyjność przedsiębiorstw i w rezultacie ich konkurencyjność wzrasta zbyt wolno, aby niwelować dysproporcje rozwojowe między Polską a starymi krajami UE.

Tendencje te uwidaczniają się także na rynkach zagranicznych. Wprawdzie polski eksport od 1999 r. dynamicznie rośnie, ale udział Polski w światowym eksporcie to tylko 0,8%. W 2005 r. towary pracochłonne stanowiły niemalże trzecią część polskiego eksportu. Trzy grupy towarów o najwyższym udziale w polskim eksporcie na rynki UE w 2005 r. to: pojazdy (udział na poziomie 14%), meble (7%) i artykuły odzieżowe (3%). Choć można zaobserwować pewną poprawę w konkurencyjności polskiego eksportu, ponieważ w okresie 1995–2005 polepszył się średni wskaźnik ujawnionej przewagi komparatywnej (RCA), to jednakże nie nastąpiły zasadnicze zmiany w specjalizacji handlowej Polski. Przewagi komparatywne występowały głównie w handlu towarami pracochłonnymi o niskiej wartości dodanej (patrz tabela). Taki profil specjalizacji świadczy o tym, że międzynarodowa pozycja konkurencyjna Polski w znacznym stopniu opiera się na posiadanych zasobach i ich relatywnie niskich kosztach.

Najbardziej konkurencyjne towary w polskim handlu zagranicznym w 2005 r. (towary o najwyższych wskaźnikach ujawnionej przewagi komparatywnej RCA)

Towary	Wskaźnik RCA
Wyroby tytoniowe	1,12
Masa włóknista oraz papier	1,11
Wyroby z surowców niemetalicznych pozostałych	0,74
Meble; wyroby pozostałej działalności produkcyjnej	0,66
Pojazdy mechaniczne, przyczepy i naczepy	0,57

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych Eurostatu.

W wymianie Polski z krajami UE dominuje nadal wewnątrzgałęziowa wymiana dóbr lepszych jakościowo i droższych na gorsze jakościowo i tańsze. Ten rodzaj handlu to ponad 70% polskich obrotów z zagranicą, podczas gdy handel dobrami

podobnymi jakościowo, ale przeznaczonymi dla odmiennych inwestorów i konsumentów ma jak na razie stosunkowo małe znaczenie. Dlatego też pozycja konkurencyjna Polski na rynkach międzynarodowych/europejskich jest względnie słaba, gorsza niż Słowenii czy Węgier.

c) zadanie sprawdzające umiejętność korzystania z danych statystycznych:

Na podstawie danych na temat wielkości produkcji ryżu, pszenicy i kukurydzy w Indiach odpowiedz na pytania: (1) jaki był poziom (w mln t) światowej produkcji ryżu w roku R3? (2) o ile (w mln t) światowa produkcja pszenicy przewyższała produkcję kukurydzy na świecie w roku R3? (3) zakładając, że światowa produkcja ryżu jest na stałym poziomie w latach R1 i R2 równym 70% wielkości produkcji w roku R3, oblicz średni procentowy udział Indii w produkcji ryżu w tych latach; (4) ile wynosiła światowa produkcja kukurydzy (w mln t) w roku R2 jeśli udział Indii w światowej produkcji kukurydzy był taki sam w latach R2 i R3?

Wielkość produkcji (w mln t)				Udział w produkcji światowej (w %) w roku R3
Rodzaj produkcji	Lata			
	R1	R2	R3	
Ryż	62,9	79,8	109,5	21,0
Pszenica	20,9	31,8	54,2	9,7
Kukurydza	6,1	6,8	9,4	1,8

3. Zawody III stopnia (centralne)

a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym):

Scharakteryzuj innowacyjność jako czynnik wzrostu gospodarczego oraz wyjaśnij mechanizm inwestowania w rozwój kapitału intelektualnego w przedsiębiorstwie.

b) pytanie, wybierane spośród trzech, uwzględniające preferencje sponsora:

- Przedstaw plan racjonalnego wykorzystania instrumentów rynku ubezpieczeń w Twoim codziennym życiu.
- Przygotuj plan minimalizacji ryzyka budowy własnego domu jednorodzinnego przy wykorzystaniu instrumentów bankowych i ubezpieczeniowych.
- Przedstaw plan pokrycia ryzyka firmy świadczącej krajowe i zagraniczne usługi transportowe.

c) zadanie analityczne:

Kraj prowadzi wymianę gospodarczą z zagranicą. Eksport wynosi 180 mld zł, import 120 mld zł, zaś dochód narodowy 1000 mld zł. Wiadomo, że eksport jest autonomiczny, import zależy od dochodu, a krańcowa skłonność do importu wynosi 0,12. Odpowiedz na następujące pytania: (1) ile wynosi eksport netto? (2) bilans handlowy będzie zrównoważony, gdy dochód spadnie/wzrośnie o...; (3) jak zmieni się eksport netto jeśli dochód spadnie o 5%? (4) jaki skutek spowoduje wzrost krańcowej skłonności do importu?

**Rok szkolny 2005/2006 – hasło przewodnie XIX edycji Olimpiady:
„Ryzyko w działalności gospodarczej”**

1. Zawody I stopnia (szkolne)

a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym):

Scharakteryzuj ryzyko i jego rodzaje oraz przedstaw własną koncepcję minimalizacji ryzyka inwestycyjnego w Twoim regionie.

2. Zawody II stopnia (okręgowe)

a) pytania opisowe o charakterze ogólnym (przekrojowym):

- Przedstaw zasady oceny ryzyka zawodowego, wskaż najbardziej perspektywiczne zawody w polskiej gospodarce i uzasadnij swój wybór .
- Wyjaśnij na czym polega ryzyko walutowe oraz przedstaw własną ocenę wybranego przedsięwzięcia inwestycyjnego, przy użyciu samodzielnie wypełnionego poniższego zestawienia, charakteryzującego wpływ zmian kursu walutowego na poziom opłacalności inwestycji obliczanej w walucie krajowej.

Pozycja przepływów pieniężnych	Kierunkowe skutki zmiany kursu waluty krajowej dla opłacalności obliczanej w walucie krajowej (wzrost lub spadek opłacalności)	
	deprecjacja	aprecjacja
A. Inwestycyjne		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych w walutach obcych		
Zakup rzeczowych aktywów trwałych w walutach obcych		
B. Operacyjne		
Przychody ze sprzedaży denominowane w walutach obcych		
Koszty operacyjne denominowane w walutach obcych (koszty materiałów i surowców z importu)		
C. Finansowe		
Zaciągnięcie kredytu w walucie obcej		
Spłata kredytu w walucie obcej		
Emisja dłużnych papierów wartościowych denominowanych w walutach obcych		
Wykup dłużnych papierów wartościowych denominowanych w walutach obcych		

3. Zawody III stopnia (centralne)

a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym):

Wyjaśnij wpływ położenia geograficznego i polityki regionalnej w Polsce na atrakcyjność lokalizacji inwestycji. Przedstaw własny pomysł na ograniczenie ryzyka dowolnej inwestycji finansowanej z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

b) pytanie, wybierane spośród trzech, uwzględniające preferencje sponsora:

- Wyjaśnij zastosowanie produktów bankowych i ubezpieczeniowych w realizacji Twoich planów działalności gospodarczej na własny rachunek.
- Przedstaw projekt ubezpieczenia swoich inwestycji prywatnych po ukończeniu szkoły lub studiów wykorzystując w tym celu prognozy ryzyka oraz produkty i instrumenty systemu ubezpieczeń w Polsce.
- Zbuduj ogólny plan pokrycia przewidywanych ryzyk przy pomocy produktów ubezpieczeniowych dla jednej z wybranych firm: architektoniczno-budowlanej, informatycznej, doradztwa finansowego lub personalnego.

c) zadanie analityczne:

Wykonaj rachunek zysków i strat oraz ustal wysokość zysku (straty) brutto ze sprzedaży i wysokość zysku (straty) na sprzedaży na podstawie poniższych danych.

1	Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	31.700 mln zł
2	Przychody ze sprzedaży produktów	159.200 mln zł
3	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	30.200 mln zł
4	Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	88.700 mln zł
5	Koszty sprzedaży	1.500 mln zł
6	Koszty ogólne zarządu	34.500 mln zł

Rok szkolny 2004/2005 – hasło przewodnie XVIII edycji Olimpiady: „Polityka regionalna i fundusze strukturalne Unii Europejskiej”

1. Zawody I stopnia (szkolne)

a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym):

Scharakteryzuj system pomocy Unii Europejskiej dla regionów Europy oraz wskaż na jakie cele można uzyskać środki z budżetu Unii Europejskiej w Twojej gminie.

2. Zawody II stopnia (okręgowe)

a) pytania o charakterze ogólnym (przekrojowym):

- Scharakteryzuj strategię lizbońską oraz podejście do koordynacji polityki strukturalnej i regionalnej w ramach Unii Europejskiej.

- Na podstawie danych zamieszczonych w tabeli przedstawiającej skonsolidowany bilans systemu finansów publicznych w 2002 r. (w mld zł) scharakteryzuj bilans oraz omów perspektywiczne możliwości tego systemu w prefansowaniu programów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Wyszczególnienie	Budżet państwa	Budżety JST	Fundusze celowe	Kasy chorych	Fundusze celowe JST	Gospodarka pozabudżetowa		System finansów publicznych ogółem
						państwowa	gminna	
Dochody ogółem	144,9	80,4	125,2	25,6	1,3	5,8	11,9	413,1
w tym:								
Transfery wewnątrz systemu	1,4	46,1	56,8	2,1	0,0	0,1	2,0	16,1
Dochody „własne” (bez transferów)	143,5	34,3	68,4	23,5	1,3	5,7	9,9	297,0
Wydatki ogółem	184,3	83,5	128,0	27,6	1,1	5,3	11,9	459,4
w tym:								
Transfery wewnątrz systemu	101,3	7,5	4,3	0,0	0,2	0,9	0,4	116,1
Wydatki (bez transferów)	83,0	76,0	123,7	27,6	0,9	4,4	11,5	343,3
Wynik	39,4	-3,1	-2,8	-2,0	0,2	0,1	0,0	-46,3
Wynik netto	60,5	-41,7	-55,3	-4,1	0,4	1,3	1,6	-46,3

3. Zawody III stopnia (centralne)

a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym):

- Scharakteryzuj związki między polityką regionalną i strukturalną Unii Europejskiej oraz wyjaśnij jakie z nich wynikają szanse i zagrożenia dla Polski w dziedzinie zatrudnienia i rynku pracy.
- Wymień priorytety projektu „Narodowego planu rozwoju na lata 2007–2013” oraz uzasadnij, które z nich mogą mieć najistotniejszy wpływ na rozwój Twojego regionu.

b) zadanie analityczne:

Na podstawie danych zestawionych w poniższym bilansie oraz rachunku wyników wykonaj obliczenia rentowności kapitałów własnych (ROE) i rentowności kapitałów ogółem (ROA) oraz wyjaśnij, na czym polega efekt dźwigni finansowej.

Bilans			
Aktywa	Kwota	Pasywa	Kwota
A. Aktywa trwałe:	30	A. Kapitał (fundusz) własny	40
– majątek trwały	30	B. Kapitał obcy – krótkoterminowy:	40
B. Majątek obrotowy:	70	– zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne	40
– środki pieniężne	10	C. Kapitał obcy długoterminowy:	20
– należności	20	– kredyty i rezerwy emerytalne	20
– zapasy	40		
Suma aktywów	100	Suma pasywów	100
Rachunek zysków i strat			
Koszty	185	Przychody ze sprzedaży	210
Zysk	15	Zmiana stanu zapasów	-10

Przykładowe pytania testowe

Na krzywej obojętności znajdują się kombinacje dwóch dóbr:

- równoważne z punktu widzenia kosztów nabycia,
- maksymalizujące użyteczność konsumpcji,
- dostępne dla konsumenta przy aktualnych dochodach i cenach rynkowych,
- dostarczające konsumentowi ten sam poziom użyteczności całkowitej.

Na przesunięcie krzywej podaży pracy mają wpływ:

- koszt alternatywny czasu pracownika,
- wydajność pracy,
- aktywność zawodowa,
- stawka płac.

Obligacja zamienna to obligacja, która może podlegać zamianie na:

- akcje dowolnego emitenta,
- akcje spółki, która wyemitowała te obligacje,
- inne obligacje wyemitowane przez emitenta obligacji zamiennej,
- dowolne papiery wartościowe.

Sprzedż w rachunku zysków i strat ujmowana jest:

- w momencie wystawienia faktury,
- w momencie wyprodukowania wyrobu dla określonego odbiorcy,
- w momencie zapłaty za fakturę;
- żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawidłowa.

Listy zastawne to dłużne papiery wartościowe, które mogą być emitowane przez:

- a) banki hipoteczne,
- b) instytucje kredytowe,
- c) skarb państwa,
- d) władze samorządowe.

Rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego spółki z o.o. dokonuje:

- a) rada nadzorcza,
- b) zarząd w formie uchwały zatwierdzonej przez radę nadzorczą,
- c) zgromadzenie wspólników,
- d) komisja rewizyjna.

Jeśli, przy założeniach modelu keynesowskiego, w gospodarce nastąpiło zmniejszenie wydatków inwestycyjnych o 50 mln zł, a krańcowa skłonność do konsumpcji wynosi 0,8, to PKB:

- a) wzrośnie o 50 mln zł,
- b) spadnie o 50 mln zł,
- c) wzrośnie o 250 mln zł,
- d) spadnie o 250 mln zł.

Dewaluacja waluty krajowej wywiera korzystny wpływ na:

- a) eksporterów,
- b) importerów,
- c) budżet państwa,
- d) turystykę zagraniczną.

Gdy nominalny PKB wzrósł w ciągu roku o 6%, zaś stopa inflacji wyniosła 2%, to w przybliżeniu realny PKB:

- a) spadł,
- b) wzrósł,
- c) rósł wolniej od wzrostu nominalnego,
- d) rósł szybciej od wzrostu nominalnego.

Stopa procentowa wynosi 5% w skali rocznej. Ile Pan Nowak skłonny byłby pożyczyć Panu Kowalskiemu dzisiaj, gdyby Pan Kowalski oferował Panu Nowakowi 2000 zł w przyszłym roku za tę pożyczkę?

- a) 1850,50 zł,
- b) 1890,45 zł,
- c) 1900,25 zł,
- d) 1904,76 zł.

PODSUMOWANIE XX OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

W roku szkolnym 2006/2007 odbyła się jubileuszowa XX Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej. Od 1987 r. w dwudziestu edycjach Olimpiady wzięło udział 218 tys. uczniów, natomiast w samej tylko XX Olimpiadzie było to 11 tys. uczestników z 678 szkół ponadgimnazjalnych. Świadczy to o dużej popularności Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej wśród młodzieży. Trud i zaangażowanie nauczycieli zaowocowały sukcesami odnoszonymi przez uczniów, wyrażającymi się zdobyciem w dwudziestu edycjach Olimpiady 600 tytułów laureata i 1400 tytułów finalisty.

Finałowe zawody XX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbyły się 24 i 25 marca 2007 r. w Ośrodku Szkolenia Kadr Statystyki w Jachrance. Spośród 100 uczestników zawodów III stopnia (centralnych) tytuł laureata uzyskało 30 uczniów, a trzy pierwsze miejsca zajęli:

- I miejsce – Michał Wiśniewski z IV Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Toruniu,
- II miejsce – Piotr Dworzak z I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Łodzi,
- III miejsce – Łukasz Wierzbicki z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jarosława Iwaszkiewicza w Twardogórze.

Poziom wiedzy laureatów XX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej był wyrównany – 30 laureatów zajęło tylko 16 miejsc (po kilku *ex aequo* na tym samym miejscu).

Warto zauważyć, że sukcesy w Olimpiadzie nie są tylko i wyłącznie domeną uczniów szkół o profilu ekonomicznym. Na 100 zawodników uczestniczących w finałach XX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej 67 wywodziło się z liceów ogólnokształcących. Wśród 30 laureatów 23 to uczniowie liceów ogólnokształcących, a 7 szkół ekonomicznych. Najlepsze wyniki w XX edycji Olimpiady osiągnęły następujące szkoły:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Łodzi,
- Zespół Szkół Zawodowych w Zielonej Górze,
- XIV Liceum Ogólnokształcące im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu,
- III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie.

W ramach zawodów III stopnia (centralnych), wzorem lat ubiegłych, przeprowadzono konkurs o nagrodę specjalną, ufundowaną przez Polską Izbę Ubezpieczeń. Stanowi ona wyraz ścisłych związków pomiędzy praktyką gospodarczą a Olimpiadą. W XX edycji Olimpiady Polska Izba Ubezpieczeń chcąc spopularyzować wśród uczniów tematykę ryzyka i ubezpieczeń gospodarczych postanowiła nagrodzić najlepsze prace konkursowe z tego zakresu. Spośród 100 pisemnych prac Kapituła pod przewodnictwem prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego prof. dr hab. Elżbiety Mączyńskiej przyznała:

- dwie nagrody specjalne, które zdobyli: Marek Przytuła z I Społecznego Liceum Ogólnokształcącego im. Maharadży Jam Saheba Digvijay Sinhji w Warszawie oraz Piotr Dworczak z I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Łodzi,
- dwa wyróżnienia, które otrzymali: Mateusz Jura z I Liceum Ogólnokształcącego im. Edwarda Dembowskiego w Zielonej Górze i Joanna Urbaniak z Zespołu Szkół nr 1 w Wieluniu.

Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej stara się również doceniać zaangażowanie i poniesiony trud nauczycieli przygotowujących uczniów do uczestnictwa w Olimpiadzie. Na szczególne uznanie zasługują nauczyciele uhonorowani nagrodami „Za zasługi dla rozwoju olimpiad szkolnych”. Nagrody te przyznawane są przez Komitet Główny tym nauczycielom, którzy byli opiekunami naukowymi laureatów w co najmniej trzech edycjach Olimpiady. W bieżącym roku nagrody „Za zasługi dla rozwoju olimpiad szkolnych” otrzymali:

- mgr Małgorzata Bałazy-Kucza z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Sosnowcu,
- mgr Maciej Bąk z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu,
- dr Stanisław Karleszko z Publicznego Liceum Ogólnokształcącego nr 2 im. Marii Konopnickiej w Opolu,
- mgr Dagmara Raczkowska z I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Łodzi.

Dotychczas we wszystkich edycjach Olimpiady przyznano łącznie 59 takich nagród, którymi uhonorowano 49 nauczycieli.

DLA OLIMPIJCZYKÓW

Już 9 września rozpoczynamy serię publikacji edukacyjnych, których tematyka związana będzie z hasłem XXI edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej:

GOSPODARSTWO DOMOWE – WYMIAR SPOŁECZNO-EKONOMICZNY

Uczniowie i nauczyciele, uczestnicy OWE, w specjalnej wkładce tematycznej znajdą opracowania takich zagadnień jak:

- ◆ Gospodarstwo domowe jako podmiot gospodarki rynkowej
- ◆ Funkcja gospodarstwa domowego w życiu gospodarczym i społecznym kraju
- ◆ Miejsce gospodarstwa domowego w środowisku lokalnym
- ◆ Gospodarstwo domowe – przedsiębiorstwo – państwo, wzajemne powiązania
- ◆ Budżet domowy – majątek domowy – aspekty teoretyczne i praktyczne
- ◆ Zarządzanie finansami w budżecie domowym
- ◆ Wzory konsumpcji – analiza skutków socjalnych i ekonomicznych
- ◆ Rodzina – wymiar ekonomiczny struktury socjologicznej
- ◆ Polskie gospodarstwa domowe na tle innych krajów Unii Europejskiej

Materiały opracowane zostaną we współpracy z Polskim Towarzystwem Ekonomicznym. Autorami będą najlepsi specjaliści zajmujący się problematyką gospodarstw domowych. Prezentowana będzie bogata dokumentacja statystyczna i analityczna. Autorami części poradnikowej będą najlepsi fachowcy z sektora finansów i ubezpieczeń.

Wydawca „**Nowego Życia Gospodarczego**” zapewnia uczestnikom OWE szczególnie atrakcyjne warunki prenumeraty pisma:
wersja drukowana – 3 zł za egz.
wersja elektroniczna – 2 zł za egz.

Zamówienia można składać w redakcji: ul. Piękna 24/26, 00-549 Warszawa
telefonicznie 022 628 06 28, faksem 022 628 83 92, e-mailem: sekretariat@nzg.pl
Zamówienia można składać również e-mailem w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym: zk@pte.pl

ZAPRASZAMY WSZYSTKICH UCZESTNIKÓW OLIMPIADY DO LEKTURY!

SPONSORZY I ORGANIZACJE WSPIERAJĄCE XX OWE

Premier
Rzeczypospolitej Polskiej

Szef Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów

Agencja Rozwoju
Przemysłu SA

Bank BPH SA

Cadbury Wedel
Sp. z o.o.

Dwutygodnik
„Nowe Życie Gospodarcze”

Fundacja Bankowa
im. Leopolda Kronenberga

Fundacja
Banku Rozwoju Eksportu

Fundacja
„Blżej Europy”

Fundacja Edukacji
Rynku Kapitałowego

Komisja
Nadzoru Finansowego

Mennica Polska SA

METRO AG Polska

Polska Izba
Ubezpieczeń

PKO Bank Polski SA

Polskie Wydawnictwo
Ekonomiczne SA

Polskie Towarzystwo
Ekonomiczne

Stowarzyszenie Księgowych
w Polsce

Wydawnictwo Naukowe
PWN SA

WSPiZ im. L. Koźmińskiego
w Warszawie